

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษา

การศึกษาเรื่อง ความคิดเห็นของผู้ค้าในตลาดสดในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ต่อการคุ้มครองสุขภาพผู้ไม่สูบบุหรี่ เป็นการศึกษาเชิงสำรวจ (Opinion Survey) โดยแบ่งวิธีการศึกษา ดังนี้

1. ศึกษาข้อมูลจากเอกสาร (Documentary study) โดยการศึกษา ค้นคว้า และวิเคราะห์ ข้อมูลจากเอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น หนังสือ บทความ งานวิจัย วิทยานิพนธ์ การค้นคว้าทาง อินเทอร์เน็ต และเอกสารอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง
2. ศึกษาข้อมูลจากภาคสนาม (Field study) โดยใช้แบบสอบถามที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้น เป็น เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยให้ประชากรกลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ตอบแบบสอบถามที่ผู้ศึกษา สร้างขึ้น

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ศึกษาได้แก่ ผู้ค้าในตลาดสดประเภทที่ 1 ซึ่งเป็นตลาดที่ได้รับการตรวจประเมิน มาตรฐาน ปี พ.ศ. 2550 ว่าเป็นตลาดสดนำชื่อประเภทพื้นฐาน และประเภทดีมาก ที่อยู่ในเขตอำเภอ เมือง จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 1,618 ราย (จำนวนประชากรได้จากการสอบถามผู้ดูแลตลาดแต่ละ แห่ง)

ตลาดสดในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ที่ผ่านการตรวจประเมินมาตรฐานว่าเป็นตลาด สดนำชื่อประเภทพื้นฐาน และประเภทดีมาก ประจำปี 2550 มีจำนวนทั้งสิ้น 12 แห่งดังนี้

ตลาดสดนำชื่อระดับพื้นฐาน จำนวน 5 แห่ง ดังนี้

1. ตลาดเมืองใหม่
2. ตลาดทองคำ
3. ตลาดเมืองสมุทร
4. ตลาดคันพะยอม
5. ตลาดประตูก้อม

ตลาดสดนำชื่อระดับดีมาก จำนวน 7 แห่ง ดังนี้

1. ตลาดสันป่าข่อย
2. ตลาดหนองหอย
3. ตลาดรวมโชค
4. ตลาดศิริวัฒนา
5. ตลาดประตูเชียงใหม่
6. ตลาดต้นลำไย
7. ตลาดวโรรส

ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา กำหนด ขนาดตัวอย่าง โดยใช้สูตรของ Taro Yamane ที่ระดับความเชื่อมั่น 95 เปอร์เซ็นต์ ดังนี้

$$n = \frac{N}{1 + N(e)^2}$$

เมื่อ

n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

N = ขนาดของประชากร

e = ความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ในการสุ่มตัวอย่าง ในที่นี้กำหนดไว้ที่ 0.05

เมื่อแทนค่าในสูตรจะได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างสำหรับการศึกษา ดังนี้

$$n = \frac{1,618}{1 + 1,618(0.05)^2} = 320.71$$

Copyright© by Chiang Mai University

All rights reserved

ดังนั้น ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 321 ราย และผู้ศึกษาทำการเก็บข้อมูลเพิ่มเติมอีก ร้อยละ 25 ดังนั้นขนาดของกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 400 ราย โดยกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มละ เท่ากัน ดังนี้

1. ผู้ค้าในตลาดสดในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ที่ผ่านการตรวจประเมินมาตรฐานว่าเป็นตลาดสดนำซื้อประเภทพื้นฐาน จำนวน 200 ราย
2. ผู้ค้าในตลาดสดในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ที่ผ่านการตรวจประเมินมาตรฐานว่าเป็นตลาดสดนำซื้อประเภทดีมาก จำนวน 200 ราย

คุณสมบัติของประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. เป็นผู้ค้าในตลาดสดนำซื้อประเภทพื้นฐาน และประเภทดีมาก ที่ขายของระหว่าง วันที่ 1 มีนาคม 2552 ถึง 30 เมษายน 2552
2. มีระยะเวลาการทำงานอย่างน้อย 5 วันต่อสัปดาห์ 8 ชั่วโมง ต่อวัน และเป็นผู้ค้าในตลาดสดนำซื้อประเภทพื้นฐาน และประเภทดีมาก มาไม่น้อยกว่า 1 ปีนับจากวันสัมภาษณ์
3. เป็นผู้มีสติสัมปชัญญะสมบูรณ์ ให้ความร่วมมือ และเต็มใจในการตอบแบบสอบถาม

การสุ่มตัวอย่าง

วิธีการได้มาของกลุ่มตัวอย่างเป็นการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage sampling) โดยการเลือกกลุ่มตัวอย่างระหว่างแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster sampling or area sampling) การสุ่มตัวอย่างอย่างง่ายโดยการจับฉลาก (Simple random sampling) และการสุ่มตัวอย่างแบบมีระบบ (Systematic sampling) โดยมีขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 : แบ่งประชากรที่ศึกษา เป็นสองกลุ่ม คือ ผู้ค้าในตลาดสดนำซื้อประเภทพื้นฐาน จำนวน 5 แห่ง และประเภทดีมาก จำนวน 7 แห่ง

ขั้นที่ 2 : สุ่มเลือกตลาดโดยวิธีการจับฉลาก จากตลาดสดนำซื้อประเภทพื้นฐาน จำนวน 4 แห่ง และประเภทดีมาก จำนวน 4 แห่ง

ขั้นที่ 3 : สุ่มเลือกตัวอย่าง แบบ Systematic sampling ตามประเภทสินค้า คือ ของสด ของแห้ง ของชำ-ของใช้ อาหารปรุงสำเร็จ โดยสุ่มแบบวงเวียนแดง

จากการสุ่มตัวอย่างทำให้ได้ความละเอียดของกลุ่มตัวอย่างดังนี้

1. ตลาดสดนำซื้อประเภทพื้นฐาน จำนวน 4 แห่ง

ตลาด	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง (ราย)
1. ตลาดต้นพะยอม	45
2. ตลาดเมืองใหม่	58
3. ตลาดเมืองสมุทร	45
4. ตลาดประตูก้อม	52
รวม	200

2. ตลาดสดนำซื้อประเภทดีมาก จำนวน 4 แห่ง

ตลาด	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง (ราย)
1. ตลาดสันป่าข่อย	51
2. ตลาดธานีรินทร์	50
3. ตลาดรวมโชค	53
4. ตลาดวโรรส	46
รวม	200

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลในการศึกษานี้ คือ การสัมภาษณ์โดยใช้แบบสอบถาม ซึ่งมีลักษณะของคำถามปลายเปิด แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1: แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไป ได้แก่จำนวนวันทำงานในแต่ละสัปดาห์ ระยะเวลาทำงานในแต่ละวัน จำนวนปีที่ขายของ เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา

ตอนที่ 2: แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการคุ้มครองสุขภาพผู้ไม่สูบบุหรี่ ได้แก่ ความคิดเห็นเกี่ยวกับอันตรายจากบุหรี่ที่มีผลกระทบต่อสุขภาพ และ ความคิดเห็นเกี่ยวกับสิทธิ และ มาตรการคุ้มครองสุขภาพผู้ไม่สูบบุหรี่

ตอนที่ 3: แบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมของผู้สูบบุหรี่ ได้แก่ ประสพการณ์ในการสูบบุหรี่ และ พฤติกรรมของผู้สูบบุหรี่ในที่สาธารณะ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้ศึกษาทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการนำแบบสอบถาม (Questionnaire) มาใช้ถามกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ค้าในตลาดสดในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ที่ผ่านการตรวจประเมินมาตรฐานว่าเป็นตลาดสดนำซื้อประเภทพื้นฐาน และประเภทดีมาก จำนวน 8 แห่ง รวมทั้งสิ้น 400 ราย ระหว่างวันที่ 1 มีนาคม - 30 เมษายน 2550

การทดสอบเครื่องมือ

1. การตรวจสอบหาความเที่ยง โดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน เป็นผู้ตรวจสอบให้ความคิดเห็นและปรับปรุงแก้ไข
2. แก้ไขปรับปรุงแบบสอบถามให้ถูกต้องและเหมาะสม
3. การทดสอบหาความเชื่อมั่น หลังจากสร้างแบบสอบถามเสร็จแล้ว ผู้ศึกษาจะนำไป pre-test ด้วยการทดสอบกับกลุ่มประชากรที่มีลักษณะเดียวกับประชากรที่ใช้ศึกษา จำนวน 20 ราย และนำคะแนนที่ได้จากแบบสอบถามแต่ละชุดมาคำนวณหาความเชื่อมั่นโดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ตามวิธีของครอนบาค (Coefficient alpha of Cronbach) มีระดับความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.91

การพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่าง

1. นำโครงการการค้นคว้าแบบอิสระเพื่อขออนุมัติจาก คณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยสาขาวิชาสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
2. ขออนุญาตผู้จัดการตลาดที่จะทำการศึกษา
3. ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยทำการ ชี้แจงวัตถุประสงค์ในการศึกษาให้กลุ่มตัวอย่างทราบ ดังนี้
 - การเข้าร่วมการศึกษาครั้งนี้ขึ้นอยู่กับความสมัครใจ
 - กลุ่มตัวอย่างมีสิทธิที่จะตอบ หรือไม่ตอบ แบบสอบถามก็ได้
 - การไม่สมัครใจเข้าร่วมการศึกษานี้จะไม่มีผลใดๆ ต่อกลุ่มตัวอย่าง
 - กลุ่มตัวอย่างจะไม่ได้รับผลประโยชน์ใดๆ โดยตรง ในการเข้าร่วมการศึกษา
 - ประโยชน์ที่เกิดจากการศึกษานี้จะเป็นแนวทางในการพัฒนานโยบายสาธารณะ และส่งเสริมความร่วมมือเพื่อคุ้มครองสุขภาพผู้ไม่สูบบุหรี่ต่อไป

- มีเพียงผู้ศึกษาเท่านั้นที่จะทราบคำตอบของกลุ่มตัวอย่าง
- เมื่อสิ้นสุดการศึกษาแล้ว เอกสารทั้งหมดจะถูกทำลาย
- การเปิดเผยข้อมูลที่ได้เป็นการนำเสนอในภาพรวมและนำมาใช้ประโยชน์เพื่อ

การศึกษาในครั้งนี้เท่านั้น

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้ศึกษาได้เก็บรวบรวมข้อมูล ทำการตรวจสอบความสมบูรณ์ และความถูกต้องของแบบสอบถาม แล้วจึงลงรหัสข้อมูล (Coding) หลังจากนั้น จึงนำมาประมวลผลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS (Statistical Package for Social Science) และกำหนดนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 โดยมีสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. ร้อยละ (Percentage) ใช้เปรียบเทียบข้อมูลแต่ละอย่างที่มีความหมายต่างกันโดยเทียบจากส่วนร้อย
2. การค่าหาสัมประสิทธิ์ของเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Package Coefficient) เพื่อค่าหาความสัมพันธ์ของตัวแปรว่ามีความสัมพันธ์กันหรือไม่

การนำเสนอข้อมูล

การนำเสนอข้อมูลเป็นการพรรณนาประกอบตารางสถิติ